

EKONOMİNİN HUKUKSAL YAPISI: DÜZEN POLİTİKASINDA HUKUK NORMLARI

Z. Gönül BALKIR

Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Umuttepe Yerleşkesi, 41380, Kocaeli

E-posta: gonulbalkir@yahoo.com

Özet

Ekonomik birimlerin birbirinden bağımsız olan planlaması ve davranışlarının birbirine uyumlandırılmasında kullanılacak hukuksal araçlar, ekonomi politikasını oluşturur. Devletin, ekonomik birimleri ve çıkar örgütlerinin ilişkilerini düzenleyecek hukuksal yapı doğrudan ekonomik düzen tarafından belirlenir. Ekonomik düzenin belli amaçlarının gerçekleştirilmesi için gereken hukuksal araç ve olanaklarının önceden planlanarak araştırılması gerekmektedir.

Ekonomik düzen politikası, ekonominin hukuksal altyapısı ve düzen politikasına ilişkin planlamanın; konusunu oluşturur. Ekonominin hukuksal altyapısı ekonomiye ilişkin davranışların hukuksal normlarıdır. Bu hukuksal normlar genel planlamanın ve uyumu sağlamanın ötesinde; mülkiyet ilişkilerinin, piyasa türlerinin, girişim türlerinin, paranın, ve maliyenin düzeniyle ilgili hukuksal araçlar olarak ekonomik düzen politikasının temel kurallarını belirler.

Anahtar Kelimeler: *Ekonomi Politikası, Ekonomik Düzen, Hukuksal Yapı*

Alan Tanımı: Hukuk ve Ekonomi

LEGAL STRUCTURE OF ECONOMICS: LAW PRINCIPLES AT SYSTEM POLITICS

Abstract

Legal structure of economic political form consists of independent plans of economic units and conduct of the legal tools that can be used together integration. The legal structure which will be ordered of the relations between economic units and benefit organizations of Government is determined by economic system directly.

Economic system politics plans the legal basis and system policies of economics. Legal basis of economics is the legal principles of the behaviors regarding economics. These legal principles consist of the basic rules of economic system politics as regarding the order of possession relations, types of market and enterprise, Money and quality.

Key words: *economic policy, economic system policy, legal structure of economics*

JEL Classification: K 10, L 51, L52.

1.GİRİŞ

Ekonominin can damarını oluşturan; sanayi ilişkilerinin düzenlenmesi, yeni ürün ve üretim tekniklerinin konumu, kamu mülkiyetinin düzenlenmesi, kamu sözleşmelerinin özel durumu, şehircilik, çevre korunması gibi ekonominin temel konularında yapılacak ekonomik analizlerin; ekonominin hukuksal yapısını dikkate alarak hukuk bilgileriyle çözümlenmeleri gerekiyor (İnsel,2006).

Bu çalışmada, öncelikle ekonomi politikaları ve ekonomik düzen kapsamında ekonomi politikası ilke ve araçları incelenerek, ekonomi politikası araçları olarak hukuk kurallarının araçsal nitelikleri araştırılacaktır.

2.EKONOMİK DÜZEN POLİTİKALARI

2.1. Ekonomik Düzen Kavramı

Ekonomik düzen, ekonomik birimlerin karar alanları ve faaliyetlerinin uzun dönemde yerleşmiş çevresel koşullarını belirleyen kural, norm ve kurumlar bütünüdür. Ekonomik düzen; ekonomik birimler ve ekonomi politikası özneleri için konulmuş bulunan davranış kuralları yani normlarının toplamıdır (Putz,1994:51).

Ekonomik düzenle ekonomik yapının gerekliliği, işleyiş biçimi ve ekonomik düzenin temel ilke, kural ve kurumları ve ekonomik süreç içerisindeki insan davranışlarının temellerini oluşturan kural ve kurumların işleyiş biçimleri incelenir (Aktan, 2004: 135).

2.2.Ekonomik Düzenin Yapılanması

Ekonomik piyasalarda, ekonomik birimlerin ekonomik faaliyetlerinin koordinasyonu, bir sistem ve düzen içerisinde yürütülmesi için ekonomik birimlerin uyması gereken bazı kural, norm ve kurumlara ihtiyaç vardır. Ekonomik düzenlerde; planlama ve yönlendirme biçimi, mülkiyet biçimi, piyasa ve fiyat oluşum biçimi, bireysel ekonomik birimlerin organizasyon biçimi, maliye, dış ticaret ve para düzenini oluşturma biçimi olmak üzere başlıca 5 ayrı düzenleme biçimi bulunmaktadır. Bu düzenleme biçimlerine göre farklı düzenleme türleri ortaya çıkmaktadır. Örneğin; planlama ve yönlendirme unsuru, ya merkezi olarak ya da merkezi olmayan şekilde düzenlenebilmektedir. Aynı şekilde mülkiyet; özel mülkiyet veya kamu mülkiyeti şeklinde düzenlenebilmektedir (Aktan, 2004: 134-135).

Gerek ülkemiz ekonomisinde ve gerekse dünya ekonomisinde yaşanan küreselleşmeyle birlikte; uluslar arası rekabet alanında rekabeti geliştirmek için AB gibi bölgesel kurumla bütünleşik olarak; gerek bu birliğini tamamı ve gerekse birliğe bağlı üye devletlerin ekonomik düzen ve düzenlerinde açık piyasa koşullarının oluşturulmaya çalışılmaktadır. Oluşturulmaya çalışılan bu yeni ekonomik düzen ancak uygulanacak ekonomi politikası amaçlarına uygun düşen hukuksal araçlar olarak yeni hukuksal düzenlemeler aracılığıyla yeniden yapılandırılmayla gerçekleştirilebilir (Putz, 1994: 24).

Ekonomik düzenler ülkelerin yönetim şekillerine ve ekonomik sistemlerine göre farklılıklar gösterirler. Ekonomik düzen yapılarının ortaya çıkarılmasında temel olarak iki sorunun cevaplanması gerekir.

- Ekonomik birimlerin birbirinden bağımsız olan plan ve davranışlarının birbirine uyumlu duruma getirilmesinde kullanılan ne gibi olanaklar vardır ve hangi koordinasyon ilkelerinden söz edilebilir?

- Devletin, ekonomik birimlerin ve çıkar örgütlerinin birbiriyle olan ilişkileri nasıl düzenlenebilir ve hangi subordinasyon ilkelerinden söz edilebilir?

Bu soruların, birbirinden farklı olan ilke ve kuralları; doğal olarak bu sistemlerin birbirinden farklı kurallarını, farklı ekonomik düzen sistemlerini ve kullanılan farklı araçların düzene ve sisteme uygunluğu sorunu gündeme getirir(Putz, 1994: 24).

Gerçekte ekonomik düzeni oluşturan unsurlar; ekonomik sistem ve ekonomik düzen türlerini ortaya çıkarmaktadır. Walter Eucken, planlama ve yönlendirme biçimi ve mülkiyet biçimini esas alarak; Kapitalist Piyasa Ekonomisi ve Sosyalist Kumanda ya da Komuta Ekonomisi olmak üzere iki farklı ekonomik düzen türünden söz etmektedir(Aktan, 1994:135).

Piyasa ekonomisinde merkezi olmayan planlama ve yönlendirme söz konusu olup, piyasa ekonomisinde özel mülkiyete izin verilmiştir. Komuta ekonomisinde ise; tüm üretim faktörleri devlet elindedir, merkezi bir planlama ve yönlendirme yapılıdır. Eucken'in yaptığı ikili sınıflama düşünsel ve teorik düzeyde olup, uygulamada pür anlamda hiçbir zaman piyasa ekonomisi ve komuta ekonomisi yoktur. Kapitalist piyasa ekonomileri, uygulamada devletin düzenleyici ve müdahaleci yönü ile birlikte yönlendirilmiş piyasa ekonomileri; merkezden yönetimli ve emredici planlara dayalı sosyalist komuta ekonomileri ise piyasa ekonomisinin bazı kurumlarını bünyesine alarak reforme edilmiş merkezden yönetimli ekonomiler olarak uygulanmışlardır (Erkan, 1984: 70-73).

3.EKONOMİK DÜZEN POLİTİKASI

Ekonomik düzen politikası devletin ve onun tarafından egemenliğe ilişkin belli işlevlerle donatılmış kuruluşların ekonomik düzen üzerindeki biçimlendirici ve ekonominin akışı üzerindeki yönlendirici etkilerini içeren kurallar bütünüdür(Putz, 1994:21).

Ekonomi politikalarının araçsal sorunları her zaman için belli bir ekonomik düzeni ortaya çıkardığından değişik ekonomik düzenlerin yapıları ve işleyiş biçimlerinde farklı olur. Ekonominin akışı o anda var olan ekonomik düzen çerçevesinde yani ekonomi politikasının hukuki yapısı içerisinde yer alan hukuksal koşullar altında yürütülür. Bu bağlamda ekonomik düzen, ekonomik birimler ile ekonomi politikası özneleri için konulmuş olan hukuk normlarının toplamı olarak karşımıza çıkar.

3.1. Ekonomik Düzen Politikası Amaçları

Ekonomi politikası amaç ve ilkeleri çoğunlukla birbirinin yerine kullanılırken; özgürlük adalet gönenç güvenlik gibi değer yargılarından yola çıkarak ekonomiye ve ekonomi politikasına ilişkin davranışlar olarak normatif karakter ve özellikler taşırlar.

Temelde piyasa ekonomisi düzenine sahip devletlerin ekonomi politikalarının ulaşmak istediği temel amaçlar; paranın iç ve dış değeri, bununla ilgili olarak ödemeler bilançosu, konjonktür ve istihdam, büyüme ve bununla bağlantılı olarak yapısal değişmeler ve gelir dağılımıdır. Aynı şekilde bu amaçla koşut olarak para değeri istikrarı, ödemeler bilançosu denkliği, tam istihdam, konjonktür dalgalanmalarının giderilmesi, olabildiğince hızlı büyüme ve hakça olduğu kabul edilen gelir dağılımı amaçları bulunmaktadır(Putz,1994:24).

Ekonomi politikası amaçları, istenilen ya da ulaşılmaya çalışılan; örneğin ulusal ürün, tüketim mallarının fiyat düzeyi, ödemeler bilançosu, gelir ve varlık bölüşümü gibi ekonomik olguların büyüklükleri, büyüklüklerin değişme oranlarıyla ilgilidir. Öte yandan ekonomi politikası ilke ve prensipleri; ekonomik düzenin oluşturulması için konulmuş olan kurallar yani normlar olarak doğrudan düzen politikasıyla ilgilidirler ve bu bağlamda nitel bir özellik taşırlar.

3.2. Ekonomik Düzen Politikası İlkeleri

Walter Eucken ekonomik düzen teorisi alanındaki çalışmalarında piyasa ekonomisinin kurumlaştırıcı ve düzenleyici ilkelerini ortaya koymaya çalışmıştır. Eucken'e göre, piyasa ekonomisinin oluşması ve kurumsallaşması için başlıca yedi ilke gereklidir:

- **Tam Rekabet:** Mal ve hizmet piyasalarında fonksiyonel işlerliğe sahip bir fiyat ve rekabet sistemi varolmalıdır. Piyasaların arz ve talep cephelerinde ne satıcı ne de alıcıların piyasa fiyatını kendi lehlerine etkileyemeyeceği koşullarını içeren bir ortam yaratılmalıdır.
- **Parasal İstikrar:** Fiyatlar genel seviyesinin istikrarı için parasal istikrar gereklidir. Ekonominin ihtiyaç duyduğu para arzı, kısa dönemli amaçlara bağlanarak değil, mümkün olduğunca bunlardan bağımsız ve otomatik olarak belirlenmelidir.
- **Piyasaya Giriş-Çıkış Serbestisi:** Piyasa ekonomisi düzeninde piyasalara giriş ve çıkışın serbest olması ve garanti edilmesi önem taşımaktadır. Devletin piyasaya girişi engelleyecek uygulamaları (örneğin; ithal yasağı, piyasalara girişin sınırlandırılması vb.) ve özel kesimin kartel, tröst gibi oluşumlarına izin verilmemelidir.
- **Özel Mülkiyet:** Eucken'e göre serbest piyasa düzeninde, tüketim malları ve özellikle üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet hakkı güvence altına alınmalıdır. Eucken'in piyasa ekonomisi düzeninde merkezi olmayan planlama ve yönlendirme görevi ekonomik birimlere bırakılmıştır. Dolayısıyla kıt üretim faktörleri üzerindeki kullanım hakkı da adem-i merkezîyetçi olarak bireylere bırakılmıştır.
- **Ekonomik Birimlerin Faaliyetlerinden Kendilerinin Sorumlu Olması:** Üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet, mülkiyet sahibinin tam sorumluluğu ilkesini de birlikte içerir. Özel mülkiyet sahibini aldığı yanlış kararların sonuçlarını, diğer birimler üzerine yansıtması önlenmelidir.
- **Sözleşme Özgürlüğü:** Piyasa ekonomisinin oluşturulabilmesi ve kurumsallaştırılması için bir diğer ilke sözleşme özgürlüğüdür. Piyasa ekonomisinde ekonomik birimlerin bireysel kararları sözleşmelerle yapılır ve bu sözleşmeler devlet güvencesi altında olmalıdır.
- **Ekonomi Politikalarında İstikrar ve Öngörülebilirliği:** Ekonomi politikalarında kararların etkili olması, sık sık değiştirilmemesi ve öngörülebilirliği önem arz etmektedir.

Eucken bu ilkeler dışında; aynı zamanda, piyasa ekonomisinin düzenleyici ilkelerinden söz etmekte olup; düzenleyici ilkelerin, devlet tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Aktan, 1994:136). Bu ilkeleri şu şekilde özetleyebiliriz:

- **Monopol Denetimi:** Devlet, rekabet düzeninin hukuki çerçevesini oluşturarak monopol ve diğer aksak rekabet piyasalarını önlemeli ve rekabeti teşvik etmelidir.
- **Gelir Dağılımının Düzeltilmesi:** Piyasa ekonomisinde sosyal hasılanın dağılımı adil değilse, bunun devletin maliye politikası ve diğer ekonomi politikası araçları ile düzeltilmesi gereklidir.
- **Asgari Fiyat (Taban Fiyat) Uygulaması:** Bazı piyasalarda arz, fiyat değişmelerine kural dışı tepki gösterirken; artan fiyatla arz azalabilir veya düşen fiyatla arz artabilir. Örneğin; iş gücü piyasasındaki asgari ücret düzenlemesi gerekli olabilir.
- **Dışsal Maliyetlerin Ortadan Kaldırılması:** Piyasa ekonomisinde ekonomik birimlerin karar ve

faaliyetleri üzerinde dışsal maliyetler ortaya çıkabilir. Bu tür negatif dışsallıklar, sorunun çözümü için devletin düzenleyici kararlar almasını gerektirir.

3.3.Düzen Politikası İlkelerinin Türleri

Ekonomik düzen politikasına ilişkin ilkeler; bireylerin, ekonomik birimlerin ve devletin ekonomi politikasının öznelerinin davranışları için geçerlidirler. Düzen politikasına ait ilkeler genel ve özel ilkeler olarak ikiye ayrılabilir(Putz,1994:44).

Düzen politikalarında ekonominin genel düzeni ile ilgili olan genel ilkeler; ekonomik birimlerin planlarının içeriğini kim belirlemelidir yada ekonomik birimlerin planlarının karşılıklı uyumu nasıl sağlanacaktır sorusuna cevap vermeye yönelik olarak hazırlanırlar.

Genel ilkeler, devlet ile ekonomik birimlerin planlarının karşılıklı ilişkilerinin, yani ekonomik birimlerin planlarının devletin ekonomi politikasının belirlediği amaçlara uyumunu sağlamaya yönelik olarak ortaya konmuşlardır.

Düzen politikasının özel ilkeleri ise ekonominin alt kesimlerinin, örneğin; para düzeninin, mülkiyet konusunun, rekabetin ve ücretin belirlenmesinin düzeni ile ilgilidir.

4.EKONOMİ POLİTİKASININ HUKUKSAL ARAÇLARI

4.1. Ekonomi Politikası Araçları

Ekonomi politikasında araç denilince; ekonomi politikacısının belirleyebileceği ya da değiştirebileceği veya kontrol edebileceği ekonomik bir şey, örneğin; fiyat vergi oranı, devlet harcamaları veya ekonomi ile ilgisi olan bir şey, örneğin; kartel yasası , merkez bankası yasası gibi değişkenler anlaşılır. Ekonomi politikacısı bu araçları kullanarak amaç değişkeni üzerinde bazı etkiler yaratmayı bekler(Putz,1994:147).

Araç değişkenleri ekonomi politikasının işgörme parametresi olarak da adlandırılabilir. Miktersal olarak belirlenebilen araç değişkenleri yanında; miktersal olarak belirlenemeyen nitel olan araç değişkenleri de vardır. Miktersal olarak belirlenemeyen nitel araç değişkenlerinin başında hukuksal araçlar gelir. Ekonomi politikası araçları arasında yer alan hukuksal araçlar; ekonomik birimlerin ve ekonomi politikası karar öznelerinin belli bir tutum içinde olmalarını sağlamaya yönelik öneriler ve hukuk normlarıdır.

Ekonomi politikası araçları uygulanan düzen politikası ile ilgili ilkeleri, ulaşılmaya çalışılan ekonomi politikası amaçlarını alınan ekonomi politikası önlemlerine tepki olarak, ekonomik bireylerin beklenen davranış biçimlerine bağlı olarak değişkenlik gösterirler.

Ekonomi politikası araçları; ekonomik birimlerin ve ekonomi politikalarının karar özneleri; özel ve kamu girişimcileri, tüketici birimleri ve bunların girişimcileri; aynı zamanda devlet yani hükümet ve parlamento ve çıkar birlikleri için kullanılabilirler. Ekonomi politikası araçları; ekonomik birimlerin planları için kullanılabilir. Girişimlerde üretim sürecinin tüketici birimlerinin tüketim sürecinin yönlerini belirler.

Ekonomi politikası amaçları için, ekonomik akışı veya süreci üretmenin değiştirmenin gelir kazanımı ve gelir kullanımıyla tüketiminin zaman içindeki oluşumunu akış politikası araçlarıyla yönlendirmek mümkündür.

Ekonominin süreci içinde; ekonomik akış politikası araçları, ekonomik birimlerle ilgili değişkenlere etki ederler. Ekonomik akış politikası araçları; kendi içinde dolaylı ve doğrudan araçlar olarak ikiye ayrılabilir.

Devletin ekonomi politikasının yararlanabileceği dolaylı araçlar ikiye ayrılır. Ekonominin akış sürecinde yararlanılacak akış politikası araçlarının, parasal araçlar ve mali araçlar olmak üzere; iki ana grubu vardır.

Parasal araçlar olarak, merkez bankasının ve hükümetin; ekonominin yurt içi ve yabancı ödemelerle sağladığı para sunumunun düzenlenmesi için, kullandığı ekonomi politikası araçlarını anlaşılmaktadır. Parasal araçların dolayısıyla veya doğrudan etki etmesine karşın, güdümlü piyasa ekonomisine sahip devletlerde; bütün mali araçlar ekonomik birimlerin plan elemanları üzerinde dolaylı etkilere sahiptir.

Kamunun harcamaları ekonomik birimlerin planlamaları için veri özelliğine sahiptir. Mali araçların anlamı özünde kamu harcamalarıdır. Ekonominin akışı içinde gerektiğinde kullanılan çok sayıda mali araç değişkeni bulunmaktadır.

Ekonomik düzen politikası amaçları için; ekonominin akış politikasının dolaylı araçları yanında doğrudan araçları da bulunmaktadır. Ekonominin akış politikasında; doğrudan araçlarının ve ekonomik birimlerin planlanmasının en önemli iki elemanı; fiyat kontrolleri ve miktar kontrolleridir. Fiyatlar ve miktarlar üzerindeki zorlayıcı belirlemeleri; fiyat ve miktar kontrolleri olarak tanımlanırken; fiyat Kontrollerinde, mal ve hizmetlerin yanında emeğin ve paranın fiyatını ve gerektiğinde kullanılan sabit fiyatlar veya sınır fiyatları anlaşılmaktadır.

Gerçekten akış politikasının doğrudan araçlarından, önemli ve gerektiğinde etkin kullanılacak araçlarından biri de miktar kontrolleridir. Miktar kontrolleri, üretimin ve tüketimin emredici mikro planlamasının ana araçlarındandır. Piyasa ekonomisi temel düzeninde, bölümsel fiyat kontrolleri uygulanıyorsa; bu durumda sabit bir fiyatla örneğin süt fiyatı üreticilerin ve tüketicilerin ilgili plan elemanları da aynı zamanda belirlenmiş olur (Putz, 1994:204).

4.2. Ekonomi Politikasının Hukuksal Araçları

Ekonomik düzen politikaları, istediği ekonomik amaçlara ulaşmak için; elindeki en önemli kaynağı, hukuk kuralı koyma gücünü kullanır. İstenilen amaca ulaşmak için konulmuş olan hukuk kuralları, ekonomik düzen politikalarının hukuksal araçları olarak tanımlanabilirler.

Yasa koyucu ekonomi politikası aracı olarak kullandığı yasal mevzuat ile bu karar odaklarını hem denetler hem de yönlendirirken aynı zamanda uyguladığı ekonomi politikası amaçlarına bağlı olarak karar verme yetkilerini belirler ve bildirir. Örneğin; memurlar, meslek odaları, bağımsız işçi ve işveren sendikaları doğrudan ücret politikalarının öznelidir.

Ekonomik düzen politikalarının yaratılmasında; hukuki düzenlemelerin araçsal niteliklerine, hukuk normlarının konulmasını örnek olarak gösterebiliriz. Ekonomik birimlerin karar öznesi olarak, bir davranış kuralı getirebilmeleri için; rekabetin sınırlandırılmasına karşı yapılan hukuksal düzenlemelerde bu bağlamda kullanılan hukuksal araçlardır.

Aynı şekilde maliye bakanlığı için; bütçe yasaları, merkez bankası için; merkez bankası yasası, işgücü piyasasındaki kuruluşlar için; toplu iş sözleşmesi, çalışma şartlarını düzenleyen yasalar ve bu yasaların düzenlenmesi, davranış kuralı olarak oluşturulan hukuk normlarıyla düzen politikasının en önemli hukuksal araçlarıdır.

Düzen politikasıyla ilgili davranış kurallarında veya hukuk normlarında; düzen politikasının genel ve özel ilkeleri eylemsel geçerlilik kazanırlar. Ekonomik davranış kurallarının toplamı olarak, ekonomi mevzuatı; düzen politikası sisteminin kurumsal anlatımı veya yansımasıdır. (Putz,1994:146).

Ekonominin küreselleşmesi sonucunda; küresel piyasalarda rekabetlerini artırmak için yatırımcılar giderek işgücü maliyetlerinin düşük olduğu ülkelere doğru yerleşmekte ve enformel istihdam biçimlerine başvurmaktadır. Pek çok anahtar sektör; üretim ve dağıtımın kökten yeniden yapılandırılmasıyla işlemektedir. (Erdut,2007:64). İş güvencesi, işletmelerin ulusal ve küresel düzeyde değişen ekonomik koşullara tepki vermesindeki esnekliği büyük oranda azaltmakta, dolayısıyla hızlı teknolojik değişim nedeniyle işgücü ve iş yükü gereklerinin denkleştirilmesi zorluğu yaşanmaktadır (Çakır,2007:118). Tüm bu gelişmeler, ekonomi politikası araçlarıyla yönlendirilebilir.

Ekonomi mevzuatı; ekonomik düzenin hukuksal temelidir. Gerçekten davranış kuralı olarak hukuk normları düzen politikasının en önemli araçlardandır.

Ekonomik düzenin hukuksal yapısını doğrudan ülkenin ekonomik sistemi belirler. Ancak hangi ekonomik sistemde olursa olsun ekonominin hukuksal temelleri ya da ekonominin hukuksal zemini veya alt yapısı önceden belirlenmiş hukuk norm ve kurallarını gerektirir. Ekonomik mevzuat olarak da isimlendirebileceğimiz ekonominin hukuksal zemininde yer alan başlıca kurumlar önceden bilinebilir veya belirlenebilir.

Ekonomik düzenin hukuki çerçevesini belirleyen hukuksal alt yapıyı;

- Piyasa düzenine ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar
- Çalışma ve hizmet düzenine ilişkin hukuki norm kural ve kurumlar (İş Hukuku)
- Sosyal güvenlik düzenine ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar (Sosyal Güvenlik Hukuku)
- Mali düzene ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar (Maliye Hukuku)
- Parasal düzene ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar (Para ve Bankacılık Hukuku)
- Dış ticaret düzenine ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar (Dış Ticaret Hukuku)
- Entelektüel mülkiyet hakları düzenine ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar (Patent Hukuku) Ve ilişkin diğer düzenlemeler... şeklinde kısaca özetlemek mümkündür(Aktan, 2004:140).

Ekonominin kalbi piyasa ekonomisiyle attığından dolayı; piyasa düzenine ilişkin hukuki norm, kural ve kurumları da kendi içinde;

- Rekabet düzenine ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar (Rekabet Hukuku)
- Mülkiyet düzenine ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar (Mülkiyet Hukuku)
- Miras düzenine ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar (Miras Hukuku)
- Ticaret düzenine ilişkin hukuki norm, kural ve kurumlar (Ticaret Hukuku ve İcra ve iflas Hukuku) olarak sayabiliriz.

5. SONUÇ

Piyasa ekonomisinin uyumunu sağlayacak ekonomik bir düzen ve bu düzenin işlerliğinin sağlanması, doğrudan ekonominin yasal kurumsal düzenini belirleyecek temel ilke ve kurallar; ekonominin yasal kurumsal düzeninin temel çerçevesini oluşturur. Ekonominin akışı, o anda var olan ekonomik düzen çerçevesinde; ekonomi politikasının hukuki yapısı içerisinde, yer alan

hukuksal koşullar altında yürütülür. Bu bağlamda ekonomik düzen, ekonomik birimler ile ekonomi politikası özneleri için konulmuş olan hukuk normlarının toplamı olarak karşımıza çıkar.

Ekonomik düzen politikası, ekonominin hukuksal altyapısı ve düzen politikasına ilişkin planlamanın; konusunu oluşturur. Ekonominin hukuksal altyapısı, ekonomiye ilişkin davranışların hukuksal normlarıdır. Bu hukuksal normlar, genel planlamanın ve uyumu sağlamasının ötesinde; mülkiyet ilişkilerinin, piyasa türlerinin, girişim türlerinin, paranın, ve maliyenin düzeniyle ilgili hukuksal araçlar olarak ekonomik düzen politikasının temel kurallarını oluştururlar.

Ekonomik birimlerin birbirinden bağımsız olan planlaması ve davranışlarının birbirine uyumlandırılmasının geliştirilebilmesi için; kullanılacak hukuksal araçlar, ekonomi politikasının hukuksal yapısını oluşturur. Devletin, ekonomik birimleri ve çıkar örgütlerinin birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesini sağlayacak hukuksal yapı doğrudan ekonomik düzen tarafından belirlenir. Bu bağlamda ekonomik düzenin belli bir durumda belli amaçların gerçekleştirilmesi için gereken hukuksal araç ve olanaklarının önceden planlanarak araştırılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Kitap İçin Kaynakça

Aktan, C. C.,Yeni iktisat okulları, Ankara 2004.

Arıcı, K., Avrupa Birliği Sosyal Güvenlik Hukuku, Ankara, 1997.

Erkan, H.,Ekonomi politikasının temelleri, İzmir 1984.

Güzel, A. ve Okur, A.R.; Sosyal Güvenlik Hukuku, İstanbul, 2002.

Putz,T., Kuramsal ekonomi politikasının temelleri, İstanbul1994.

Makale İçin Kaynakça

Akkaya, Y., "Küreselleşme" Versus Sendikasılaştırma ve Yoksullaştırma',Çalışma ve Toplum 3, 2004/3.

Çakır, Ö.,”İşini Kaybetme Kaygısı: İş Güvencesizliği”, çalışma ve toplum 12, 2007/1.

Çelik A., AB Sürecinin En Uyumsuz Alanı: Sosyal Haklar 2004,
http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=1033 , [İndirme Tarihi: 15.08.2008].

Erdut, Z., ”Enformel İstihdamın Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Etkileri” , çalışma ve toplum 12, 2007 /1.

İnsel, A., “İktisat ve Hukuk Arasındaki Karmaşık İlişki”,
http://www.hukuki.net/portal_articles.asp?sectionid=5&catid=33&cattitle=Hukuk, [İndirme tarihi: 24.02.2006].

Talas, C., ”Türkiye’de Sosyal Güvenlik Düzeninin Bunalımı” Prof Dr. Metin Kutsal’a Armağan, Ankara 1998.